

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC THÁI NGUYÊN**

NGÔ THÚY HÀ

**NGHIÊN CỨU HÌNH THÁI, CHỨC NĂNG
ĐỘNG MẠCH CẢNH BẰNG SIÊU ÂM DOPPLER
Ở BỆNH NHÂN TĂNG HUYẾT ÁP ĐIỀU TRỊ TẠI
BỆNH VIỆN ĐA KHOA TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

**Chuyên ngành: NỘI KHOA
Mã số: 60. 72. 20**

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

THÁI NGUYÊN - 2011

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC THÁI NGUYÊN**

NGÔ THÚY HÀ

**NGHIÊN CỨU HÌNH THÁI, CHỨC NĂNG
ĐỘNG MẠCH CẢNH BẰNG SIÊU ÂM DOPPLER
Ở BỆNH NHÂN TĂNG HUYẾT ÁP ĐIỀU TRỊ TẠI
BỆNH VIỆN ĐA KHOA TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

**Chuyên ngành: NỘI KHOA
Mã số: 60. 72. 20**

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

**NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC
TS. NGUYỄN TRỌNG HIẾU**

THÁI NGUYÊN - 2011

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám Hiệu, các thầy cô giáo Bộ môn Nội và các Bộ môn của trường Đại học Y dược Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện cho tôi học tập và nghiên cứu.

Xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới Tiến sĩ Nguyễn Trọng Hiếu - Bộ môn Nội - Trường Đại học Y dược Thái Nguyên, người thầy đã tận tình giảng dạy, cung cấp cho tôi những kiến thức, phương pháp luận quý báu và trực tiếp hướng dẫn tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Xin trân trọng cảm ơn Ban Giám Đốc, Khoa Nội, Khoa Thần kinh cùng tập thể cán bộ công chức Bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Xin chân thành cảm ơn khoa Thăm dò chức năng Bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên, đặc biệt là bác sĩ Lý Thuý Minh và bác sĩ Bùi Thị Quyên đã nhiệt tình tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình thu thập số liệu và thực hiện đề tài.

Tôi xin chân thành cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã động viên, khích lệ, tạo môi trường tốt cho tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành bản luận văn thạc sĩ này.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 11 năm 2011

Tác giả

Ngô Thuý Hà

MỤC LỤC

Nội dung	Trang
Ký hiệu viết tắt trong luận văn	
Danh mục các bảng	
Danh mục các biểu đồ	
ĐẶT VẤN ĐỀ	
Chương 1: Tổng quan	
1.1. Tăng huyết áp	3
1.2. Tổng quan hình thái chức năng động mạch cảnh	8
1.3. Vữa xơ động mạch và một số yếu tố nguy cơ	11
1.4. Các phương pháp thăm dò động mạch cảnh	14
1.5. Các nghiên cứu trong và ngoài nước về bệnh lý động mạch cảnh	21
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	
2.1. Đối tượng nghiên cứu	25
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu	25
2.3. Phương pháp nghiên cứu	25
2.4. Chỉ tiêu nghiên cứu	25
2.5. Kỹ thuật thu thập số liệu	26
2.6. Vật liệu nghiên cứu	34
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	
3.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	35
3.2. Kết quả thay đổi về hình thái, chức năng của động mạch cảnh	40
3.3. Mối liên quan giữa hình thái, chức năng động mạch cảnh chung với đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng và một số yếu tố nguy cơ ở bệnh nhân tăng huyết áp.	43
Chương 4: BÀN LUẬN	

4.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	52
4.2. Sự biến đổi hình thái, chức năng của động mạch cảnh	55
4.3. Mối liên quan giữa hình thái, chức năng động mạch cảnh chung hai bên với đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng và một số yếu tố nguy cơ.	58

KẾT LUẬN

KHUYẾN NGHỊ

TÀI LIỆU THAM KHẢO

PHỤ LỤC

KÝ HIỆU VIẾT TẮT

BMI	: Chỉ số khối cơ thể
BTTMCB	: Bệnh tim thiếu máu cục bộ
Chol	: Cholesterol
ĐDNTM	: Độ dày nội trung mạc
ĐMC	: Động mạch cảnh
ĐKLM	: Đường kính lòng mạch
HATT	: Huyết áp tâm thu
HA	: Huyết áp
HATTr	: Huyết áp tâm trương
HDL - C	: High Density Lipoprotein - cholesterol
JNC - VI	: Sixth Report of the point National Committee
LDL - C	: Low Density Lipoprotein - cholesterol
NTM	: Nội trung mạc
MVX	: Mảng vữa xơ
RLCH	: Rối loạn chuyển hóa
RI	: Chỉ số sức cản
THA	: Tăng huyết áp
TG	: Triglycerid
VB	: Vòng bụng
VM	: Vòng hông
VXĐM	: Vữa xơ động mạch
Vd	: Vận tốc dòng máu cuối thì tâm trương
Vs	: Vận tốc tối đa dòng máu cuối thì tâm thu
WHO	: Tổ chức Y tế Thế giới (World Health Organization – WHO)

DANH MỤC BẢNG

	Nội dung	Trang
Bảng 1.1.	Phân loại tăng huyết áp theo JNC VI	4
Bảng 1.2	Phân loại mức huyết áp theo WHO/ISH 1999	5
Bảng 2.1.	Đánh giá BMI áp dụng cho người Châu Á	28
Bảng 2.2.	Phân loại tăng huyết áp theo JNC VI	29
Bảng 2.3.	Giới hạn bệnh lý thành phần lipid máu theo WHO 1998	30
Bảng 3.1.	Phân bố đối tượng nghiên cứu theo nhóm tuổi	35
Bảng 3.2.	Phân bố đối tượng nghiên cứu theo giới	35
Bảng 3.3.	Đặc điểm nghề nghiệp của đối tượng nghiên cứu	36
Bảng 3.4.	Đặc điểm địa dư của đối tượng nghiên cứu	37
Bảng 3.5.	Chỉ số nhân trắc của đối tượng nghiên cứu	37
Bảng 3.6.	Một số triệu chứng lâm sàng thường gặp của đối tượng nghiên cứu.	38
Bảng 3.7.	Một số biểu hiện cận lâm sàng thường gặp của đối tượng nghiên cứu.	49
Bảng 3.8	Số bệnh nhân có mảng vữa xơ tại động mạch cảnh	40
Bảng 3.9.	Số bệnh nhân có huyết khối trên nền vữa xơ	40
Bảng 3.10.	Hình thái, chức năng động mạch cảnh chung	40
Bảng 3.11.	Hình thái, chức năng động mạch cảnh trong	41
Bảng 3.12.	Hình thái, chức năng động mạch cảnh ngoài	41
Bảng 3.13.	Vị trí thường gặp của mảng vữa xơ	42
Bảng 3.14.	Hình thái, chức năng động mạch cảnh chung với tuổi	43
Bảng 3.15.	Hình thái, chức năng động mạch cảnh chung với giới	44
Bảng 3.16.	Hình thái, chức năng động mạch cảnh chung với chỉ số BMI	44
Bảng 3.17.	Hình thái, chức năng động mạch cảnh chung với hút thuốc	44

Bảng 3.18.	Hình thái, chức năng động mạch cảnh chung với độ tăng huyết áp.	45
Bảng 3.19.	Hình thái, chức năng động mạch cảnh chung với vòng bụng	45
Bảng 3.20.	Mối liên quan giữa mức độ vữa xơ với tuổi	46
Bảng 3.21.	Mối liên quan giữa mức độ vữa xơ với năm mắc bệnh	46
Bảng 3.22.	Mối liên quan giữa mức độ vữa xơ với độ tăng huyết áp	47
Bảng 3.23	Mối liên quan giữa mảng vữa xơ và huyết khối với năm mắc bệnh	47
Bảng 3.24	Mối liên quan giữa mảng vữa xơ và huyết khối với yếu tố gia đình.	48
Bảng 3.25	Mối tương quan giữa hình thái và chức năng động mạch cảnh chung với một số yếu tố.	49

DANH MỤC HÌNH

	Nội dung	Trang
Hình 1:	Giải phẫu động mạch cảnh	9
Hình 2:	Hình ảnh tổn thương động mạch cảnh	14

DANH MỤC BIỂU

	Nội dung	Trang
Biểu đồ 3.1.	Đặc điểm nghề nghiệp của đối tượng nghiên cứu	36
Biểu đồ 3.2.	Chỉ số nhân trắc của đối tượng nghiên cứu	37
Biểu đồ 3.3.	Một số triệu chứng lâm sàng thường gặp của đối tượng nghiên cứu.	38
Biểu đồ 3.4.	Một số biểu hiện cận lâm sàng thường gặp của đối tượng nghiên cứu.	39
Biểu đồ 3.5.	Vị trí thường gặp của mảng vữa xơ	41
Biểu đồ 3.6.	Mối liên quan giữa mảng vữa xơ và huyết khối với năm mắc bệnh.	47
Biểu đồ 3.7.	Mối liên quan giữa mảng vữa xơ và huyết khối với yếu tố gia đình.	48
Biểu đồ 3.8.	Mối tương quan giữa Vd của động mạch cảnh chung bên phải với cholesterol máu.	50
Biểu đồ 3.9.	Mối tương quan giữa tuổi với RI của động mạch chung bên phải.	50